

**Бурлака Владислав Васильович,**  
начальник відділу Головного слідчого  
управління Національної поліції України

## **НЕОБХІДНІСТЬ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ ІНСТИТУТУ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОСТУПКІВ**

Законом України від 22 листопада 2018 року № 2617-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» (далі – Закон) запроваджується довгоочікуваний для правоохоронних органів інститут кримінальних проступків. Самим Законом вносяться зміни до положень Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України, а відповідно до перехідних положень Кабінет Міністрів України повинен забезпечити приведення законодавчих актів у відповідність до цього Закону.

У той же час детальний аналіз положень якими Закон доповнює Кримінальний та Кримінальний процесуальний кодекси України засвідчив про необхідність додаткових змін.

Так, Законом викладено статтю 38 (Орган досудового розслідування) КПК України в новій редакції, згідно з частиною першою якої до органів досудового розслідування відносяться органи, що здійснюють досудове слідство і дізнання. Згідно із Законом частину першу статті 3 (Визначення основних термінів Кодексу) КПК України також доповнено пунктом 4<sup>1</sup>, відповідно до якого дізнавачем є службова особа підрозділу дізнання органу Національної поліції, органу безпеки, органу, що здійснює контроль за дотриманням податкового законодавства, органу Державного бюро розслідувань, у випадках, установлених КПК України, уповноважена особа іншого підрозділу зазначених органів, які уповноважені в межах компетенції, передбаченої КПК України, здійснювати досудове розслідування кримінальних проступків.

У зв'язку з наданням дізнавачам права на здійснення досудового розслідування логічним є визначення його як суб'єкта злочину в статтях 368 (Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою), 383 (доповнення положеннями щодо внесення відповідних змін до статті) КК України. При цьому слід зазначити, що в назві та абзаці першому частини першої статті 383 КК України слово «злочину» замінено словами «кримінального правопорушення».

Також Законом запропоновані зміни відповідно до яких у пункті 7 частини четвертої статті 71 (Спеціаліст) КПК України передбачено право спеціаліста надавати висновки з питань, що належать до сфери його знань, під час досудового розслідування кримінальних проступків, у тому числі у випадках, передбачених частиною третьою статті 214 КПК України, та в статті 300 (Слідчі (розшукові) дії, негласні слідчі (розшукові) дії та інші дії під час досудового розслідування кримінальних проступків) КПК України дозволяється для досудового розслідування кримінальних проступків отримувати висновок спеціаліста, що має відповідати вимогам висновку експерта.

Відповідно для вирішення питання щодо відповідності висновку спеціаліста висновку експерта потрібно врегулювати норми Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України в частині несення спеціалістом відповідальності, встановленої законом за завідомо неправдивий висновок, відмову без поважних причин від виконання покладених обов'язків у суді, невиконання інших обов'язків.

У зв'язку з цим потребує передбачення відповідальність спеціаліста за завідомо неправдивий висновок, відмову без поважних причин від виконання покладених обов'язків у суді, невиконання інших обов'язків, а саме стаття 72 (Відповідальність спеціаліста) КПК України з внесенням відповідних змін до статей 384 (Введення в оману суду або іншого уповноваженого органу) та 385 (Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків) КК України.

Одночасно доцільно передбачити кримінальну відповідальність осіб за перешкоджання прибуттю спеціаліста до суду, органів досудового розслідування, тимчасових слідчих та спеціальної тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України, примушування його до відмови від давання показань чи висновку, а також до давання завідомо неправдивих показань чи висновку шляхом погрози вбивством, насильством, знищенням його майна чи майна його близьких родичів або розголошення відомостей, що їх ганьблять, або підкуп спеціаліста з тією самою метою, та погрозу вчинити зазначені дії з помсти за раніше надані показання чи висновок (стаття 386 КК України).

Слід зазначити, що потребують змін і окремі положення Глави 26 (Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування) КПК України. Зокрема потребує передбачення

дізнавача, як учасника досудового розслідування в статтях 303, 304, 305, 306, 307, 308, 311, 312, 313 КПК України.

Окремо доцільно виділити необхідність врегулювання питання щодо розслідування кримінальних проступків вчинених неповнолітнім. Так, відповідно до частини другої статті 484 (Порядок кримінального провадження щодо неповнолітніх) КПК України кримінальне провадження щодо неповнолітньої особи, в тому числі, якщо кримінальне провадження здійснюється щодо декількох осіб, хоча б одна з яких є неповнолітньою, здійснюється слідчим, який спеціально уповноважений керівником органу досудового розслідування на здійснення досудових розслідувань щодо неповнолітніх. Відповідно це положення необхідно доповнити і дізначем, оскільки дізнання здійснюється і щодо неповнолітніх, а однієї із підстав двадцятиденного строку досудового розслідування кримінального проступку є вчинення його неповнолітнім.

Слід зазначити, що запропоновані зміни також кореспондуються з положеннями Рекомендацій № 6 R (87) 18 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам «Стосовно спрощення кримінального правосуддя» та Концепції реформування кримінальної юстиції в Україні, схваленої рішенням Ради національної безпеки і оборони України від 15 лютого 2008 року і затвердженої Указом Президента України № 311/2008 від 08 квітня 2008 року.

### ***Список використаних джерел***

1. Кримінальний процесуальний кодекс України прийнятий Верховною Радою України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/>.

2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень : Закон України від 22 листоп. 2018 р. № 2617-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19>.

3. Стосовно спрощення кримінального правосуддя : рекомендації № 6 R (87) 18 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_339](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_339).

4. Концепції реформування кримінальної юстиції в Україні, схваленої рішенням Ради національної безпеки і оборони України від 15 лют. 2008 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/311/2008>.